

KIÖFIZETÉSI ÁRAR:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 18 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben házkor hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét/6 és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 Allár.

NAGYVÁRAD, november 28.

Rendőrállam felsőbb parancsra.

Ha közönséges halandó betör másnak a lakásába, magánlaksértésért úgy lecsukják, hogy csak úgy zug bele.

Budapesten az egész ország adófilléreiből díjazott rendőrség alkalmazottjai magánlaksértést követtek el — és semmi bajuk. Szabadon törhetnek be ismét — mert megmondatták, hogy kimondhatlan nyomor és szenvedés vár erre az országra.

Ha közönséges halandó végig lovagol az utcákon, betör az iskolákba, ütlegeli az embereket, véresre veri a járókelők fejét, azt vagy az örültek házába viszik zuhany alá, vagy a fegyházba rabmunkára. Tevékenykedjék hasznosabban.

Budapesten a rendőrök csak úgy osztogatták a rettenetes ütlegeket, egy embernek meghasították a koponyáját, kommandóra sortüzet adtak békés polgárok ellen — s lehet legközelebb folytatni fogják, mert megmondatták, hogy kimondhatlan nyomor és szenvedés vár erre az országra.

Azelőtt volt még személy- és vagyonbiztonság. Most bátran beförhet az utca szemete az üzletekbe. Egyik egy setyem bluzt, másik egy vég szövetet kapott a hóna alá. Kifosztottak egy egész üzletet, halálos fenyegetések közt. S a nyilván-

való rablásért senkinek a hajaszála sem görbült meg. Mert a rablók azt kiáltották, hogy éljen Kristóffy és a Jakabok s le a magyar vezényszóval! Már pedig megmondatták, hogy kimondhatlan nyomor és szenvedés vár erre az országra.

Nos hát benne vagyunk. Haramiak prédája lett a jog, a tisztesség, a tulajdon, az emberi élet. Ezt a nyomort és szenvedést valóban nem mertük elképzelni és kimondani.

Voltunk rendőrállam, valamikor Bach és Schmerling uralma alatt. Akkor visszasírtuk a jogállamot és azt hittük, ennél rosszabb már nem jöhet. Tévedtünk.

Ma Bachékat is visszasírjuk. Azok legalább idegenek voltak, tetteik hozták a magyarra nyomort és szenvedést, de nem hozták szegényt. És a mit ők megvalósítottak, az rendőrállam volt, telve annak minden zaklatásával. De legalább respektáltak bizonyos formákat s volt rend, ha erőszakos is.

Ma nyakig benne vagyunk a haramiállamban s visszasírjuk a rendőrállamot is.

És mindez miért? Nyolczvan vezényszóért, a hadsereg idegen szelleméért, a melyeket erőszakkal akarnak uralmon tartani.

Bach ugyanezt az idegen szellemet, ugyanezt a német nyelvet képviselte a vasuton, postán, közigazgatásban, törvénykezésben. Ennek a kedvéért rendezett be a kozák dulások okozta romok fölött rendőrállamot. Kivertük. Ennek az idegen szellemnek, német nyelvnek utolsó ments-

▼ára a hadsereg. Ez ellen folyik a támadás.

És ennek a támadásnak a győzelmes sikerét meg nem akadályozhatja többé senki és semmi. A nemzet feltámadt akaratát többé sem elaltatni, sem elfojtani többé nem lehet. A magyar vezényszó most már nem pártkérdés, hanem alkotmánykérdés. Le kellene számolni az illetékes köröknek a haladó korrallal, a mint leszámoltak 1867-ben a polgári államszervezett magyarságával.

A kik pedig a mai hiperrendőrállam szolgálai felajánlták magukat, azok megkérdezhetnék önmaguktól, hogy magyarok-e még?

Nem elég odavetni a vérző polgárok, az ajultan összeeső nőknek, a kirabolt kereskedőnek, a kórházban haldozóknak, hogy mindez felsőbb parancsra történt. Akárkinek a parancsára történt, ennek közvetlen eredménye irtózatossá, végső célja pedig a nemzet meg-alázása, neveltségessé tétele.

Erre, azt hittük, magyar ember nem fog vállalkozni. Most megtörtént — és szegyenpir éghet minden magyar ember arcán. Felsőbb parancsra az is.

És mindezek ellenére győzni fog a nemzeti eszme. A szabad rablás, a felsőbb parancsra elkövetett koponyabeve-resek csak az elkeseredést növelik addig a fokig, míg az egész rendszert kéréllhetlenül elsöpri a feltámadt nemzeti harag.

A rendőrkardok, szociáldemokrata bicskák nyomán fakadó vérpatakba egy

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Amerikába kivándorló honfi társaink.

A Kath. Szabad Liezsem estélyén elmondta:
 Vay Péter gróf.

Nagyon tisztelt közönség!

Mindenek előtt ki akarom fejezni örömet, hogy ismét azon szerencsében részesültem, hogy az önök körében emlékezhetek meg pár szóval azon tapasztalaimról, melyeket utolsó találkozásunk óta szereztem. Nem Kelet-Ázsiáról és nem vad országokról fogok most beszélni, hanem amerikába vándorolt véreink életéből szeretnék egyet-mást ismertetni.

Egy kérdés, mely mindnyájunkat érdekel, mely mindennap égetőbb lesz, mert az országnak nincs olyan része, ahonnét tömegesen ne vándorolnának ki az emberek.

Érdekes megfigyelni, hogyan söpörte végig a kivándorlási mozgalom egész Európát.

A mult század közepén Észak és Nyugat-Európában jelentkezett a mozgalom, majd később keletre urmódra megérintette Észak-Magyar-

országot. Ma már az áramlat az alföldre jutott el, s a jövőben kétségkívül Erdélyt, Romániát és a Balkán államokat fogja sújtani.

Érdekes ez a mozgalom, már lélektani szempontból is. Érdekes megfigyelni, minő helyeken, minő viszonyok közt lép fel a vándorlási ösztön a különböző népfajoknál. Emlékeztek a nagy népvándorlásra, amikor az emberek oly tömegesen változtattak hazát.

Ha azt kérdezzük, miért hagyják el szülőföldjüket a kivándorlók, ez a tény különböző okokra visszavezethető. Kétségkívül nem csekély szerepet játszik az emberi vándorlási ösztön. A történelem is igazolja, hogy az emberiség mindig szeretett költözni. Indiában, Közép-Ázsiában, de Európában is az emberiség az illető vidék történetének kezdetén mindig úgy érkezett polgárosult országból. Ugyanez az eset áll fenn Amerikával is.

Az ős lakosság tul-érte magát. Ott volt a nagy termés, a gazdagon termő föld, a hatalmas erdőségek anélkül, hogy a nép képes lett volna a természet adta kincseket kiaknázni.

Ily állapotban volt az amerikai terület mi-

kor ellepték az első kivándorlók, kezdetben a spanyolok, később a francziák, végül az angol-szászok. Ez utóbbiak mint a legkitartóbbak voltak azok, akik meghódították az újvilág északi részét a legjelentősebb területét és ők voltak ezen új világ újból való megalapítói.

Magyar kivándorlók tizenöt-husz év óta látogatják Amerikát. Hogy mennének-e oly sokan, ha tudnák mi várja őket odakint, az már más kérdés?

Sokszor hallunk említeni különböző rendeleteket, megjegyzéseket arra nézve, hogy milyen rendszabályokat kellene létesíteni arra nézve, hogy a kivándorlás csökkentessék. Indítványozták, hogy kivándorló tanyákat építsünk, lépjünk szövetségre jó hajótársulatokkal s így remélik a kivándorlást ellensúlyozhatni. Félek, hogy mindezek a szabályok kevéssé fognak hozzájárulni a mozgalom megszüntetéséhez, vagy a helyzet javításához.

Tavaly épen azért mentem nagy utamra, hogy lássam melyek az okok, amelyek a magyart arra bírják, hogy hazáját elhagyja, azt a hazát, amelyet oly annyira szeret. Mert ne hig-

szíves tudomására adja nagyrabecsült vevőinek és a nagyérlemű közönségnek, hogy az őszi idényre a legújabb és legdivatosabb angol, skót és Homespon, valamint angol double mellénykülönlegességei megér-

LEBOVITS és WEISZ angol divat férfiszabó cég

keztek, a mely raktár dús választékban a nagyérdemű közönség rendelkezésére áll. Előnyös ruhabérel-táblázattal a cég eddigi jó hírneve is kezkesedik. — A m. t. vevőink és a t. közönség további pártfogását tisztelettel kéri

Lebovits és Weisz angol divat férfiszabó cég NAGYVÁRAD, Fő-utca, zárdá-épület. — Városi és vidéki telefon sz. 151.

züllött korszak mindenre kapható alakjai fulladnak bele s tisztán emelkedik ki a nemzeti szellem diadala.

Megtisztulunk, ha kimondhatlan nyomor és szenvedés árán is. De meghalni nem fogunk semmiféle felsőbb parancsra.

Dr. K. A.

Az általános választói jog Ausztriában.

Egész Ausztriában tegnap rendezte a szociáldemokrata párt a szervezett munkásoknak tüntetését az általános, egyenlő és egyenes választói jog mellett. A legtöbb gyár, üzlet és sok iroda zárva volt. A bécsi munkások a Károly-téren gyülekeztek és onnan indult ki a nagy tüntető menet. Néhány percczel 10 óra előtt mintegy 2000 emberből álló cseh nemzetiségi munkáscsoport vonult el a parlament előtt. Az elvonuló munkásokat a cseh nemzetiségi képviselők megéljenzették. A munkások az általános választói jog éltetésével válszoltak. Egynegyed tizenegy órakor a nagy menet eleje a parlamenthez ért. Egy küldöttség vonult fel az országház épületébe, hogy a képviselőház és az urakháza elnökének és a miniszterelnöknek kérvényt nyújtson át. E közben folyton tart a mintegy 200,000 főnyi tüntető menet felvonulása. A nagy körut mentén óriási embertömeg nézi a felvonulást. A parlament közelében a tömeg áttörte a rendőrkordont, de újra visszazsoritották. A felvonulás teljes rendben folyik és 11 órakor még folyton tart. Eddig nem történt komolyabb incidens.

A szociáldemokraták küldöttségének vezetője a kérvény átnyújtásakor beszédet intézett Vetter gróf képviselőházi elnökhöz, a ki a következőképpen válaszolt:

— A törvényhozás elsődrendű kötelessége, hogy a társadalom minden rétegéből a választói jog kiterjesztésére vonatkozólag hozzáérkező kívánságnak eleget tegyen. Mihelyt a képviselőház állást foglalhat ebben a kérdésben, kétségkívül belátja a küldöttség is és egyetért e tekintetben az elnökkel abban, hogy egy ilyen mélyreható, Ausztria sajtóságos politikai és nemzetiségi viszonyai mellett súlyos kérdés csak akkor oldható meg közmegegyezésre, ha a parlament munkáját teljes nyugalomban, minden előítélet nélkül és minden befolyástól menten teljesítheti felelőségteljes munkáját.

jék — mélyen tisztelt uraim és hölgyeim, — hogy lenne a kivándorlók közt csak egy is, aki örömmel szánna el magát a nagy lépésre, az első gondolat rendszeren sanyaru körülmények közt születő fájdalmas gondolat volt.

Husz napon át utaztam kétezer-negyszáz kivándorlóval és ez alkalmat adott arra, hogy panaszait meghallgassam, lelkük titkaiba behatoljak. Mint tapasztaltam?

Az első indító ok, mely népünket a kivándorlásra bírja az, hogy ma még nálunk a legnevezetesebb teher épen azon osztályokra nehezedik, a melyek a legtöbbet fáradnak és a legtöbb gyámolításra szorulnak, a magyar kis birtokokra. A mi adózási rendszerünkben még a földadó a mérvadó. Ha valakinek nagybirtoka van, pár év rossz termési eredményei nem fogják tönkretenni, hitellel könnyen ellensúlyozhatja a természet mostohaságát, de ha a szegény embernek a kisbirtokát sújtja, vagy két-három rossz esztendő s hozzá még talán három fia katoná, akkor a végrehajtás, az árverés, a koldusbot következik.

Eltekintve mindenféle súlyos veszteségtől, jégtől vagy fagytól, melyek bekövetkezésére a kiszagda saját hibáján kívül esik, különös súlylyal a megadóztatás kérdése esik a latba.

Más országban, másként van. A tőkepénzes aránylag több adót fizet, mint a szegény ember és földadó fokozatosan van kivetve.

Második oka a kivándorlásnak hogy a közigazgatás nem olyan szellemű, mely a szegény embert a bajai közepette kellőleg pártfogolná.

Kéri a küldöttséget, hogy bizzék a ház jóakaratában és belátásában. Az elnök a maga részéről egész erejéből támogatni fogja a ház tevékenységét.

Windischgrätz herczeg, az urakházának elnöke kijelentette, hogy ő a maga részéről nincs abban a helyzetben, de nincs is szándékában, hogy az urakháza annak idején elfoglalt álláspontjának bármely irányban prejudikáljon, de azt hiszi, hogy biztosíthatja a küldöttséget arról, hogy az urakháza a legjobb tudása és lelkiismerete szerint minden külső befolyástól mentesen azon lesz, hogy hazafias kötelességének eleget tegyen.

Gautsch báró miniszterelnök utalt válaszában a kormánynak a Wiener Abendpostban közzétett ismeretes kijelentéseire és azokra a fejtegetésekre, amelyeket a miniszterelnök az iparosok küldöttsége előtt hangoztatott és a melyekben a kormánynak a választói reform kérdésében elfoglalt álláspontja kifejezésre jut. A miniszterelnök azt az álláspontot behatóan fogja kifejteni a képviselőházban is, mint legilletékesebb helyen úgy, hogy a legrövidebb időn belül tiszta képet nyerhet mindenki a kormány szándékai felől. A miniszterelnök szilárd meggyőződése, hogy a nyugalom és rend a választói reform előmozdításának legjobb eszközei.

Mikor az ülés megnyílik, Gautsch báró nyomban megradja a szót és kijelenti, hogy a kormány az általános, közvetlen és titkos szavazati jog híve. Bejelenti továbbá az urakházának reformját is.

A miniszterelnök nyilatkozata után nyomban meg fog indulni a vita.

A politikai válság.

Uj főispánok.

A hivatalos lap mai száma közli a tegnap jelzett kinevezéseket.

A verbuválás folyik serényen tovább. Kristófy egyre tárgyalt. Legújabbán *Veszter Imre*, *Udescalchy Hugó herczeg* és *Tarnóczy Gusztáv* járnak-kelnek a belügyminiszteriumban és valószínűleg csak napok kérdése, hogy a hirhadt nyitrai választási elnök és társai beleüljenek főispáni székekbe — ha lehet.

A főváros ellentállása.

A főváros közgyűlésében gyökeresen megváltozott a helyzet és a hangulat. Az a tény,

hogy a főügyész alaposan kifejtette a jogi indokokat, melyek az alkotmányos elvek mellett szólnak és hogy a tanács a javaslatot indokaival együtt magáévá tette, tetemesen megszorította az alkotmányvédők táborát egyrészt és megbontotta az ellenkező tábort másrészt. A tanácsi indítvány ellenzői tegnapelőtt értekezletet tartottak s Sándor Pál, akit vezérszónoknak szemeltek ki, a következő indítványt terjesztette elő:

Budapest székesfőváros törvényhatósági bizottságának közgyűlése ez évi 931. számú határozatát, amelyet a magyar királyi belügyminiszter részben megsemmisített, megsemmisített részében is megtartja. A törvényhatósági bizottság a jelenleg ügyködő magyar királyi kormány hivatalban maradását hazánk alkotmányára veszélyesnek tartván, a határozat megváltoztatásával még a lá szatát is kerülni akarja annak, mintha a kormány ügyködéséhez szükséges eszközök rendelkezésére bocsátásával annak működését támogatni óhajtaná. A közgyűlés a legnagyobb aggodalommal látja, hogy a kormány hivatalban maradása az ország alkotmányát és belbékéjét súlyosan veszélyezteti és azért a kormányzati eszközöknek további megvonását, a kormány mielőbbi távozását a békének és nyugalomnak fenntartása érdekében mulhatlanul szükségesnek tartja.

Minthogy azonban az események nem engednek kétséget arra nézve, hogy a kormány nem fog visszariadni a közgyűlés ezen határozatának megsemmisítésétől és attól, hogy az önként befizetett adók kiszolgáltatására kényszereszközöket vegyen igénybe, nehogy a székesfőváros közigazgatása a választott tisztviselők erőszakos elmozdításával a közgyűlés bizalmát nem bíró kezegeknek szolgáltatassék ki, most jelenti ki a közgyűlés, hogy amennyiben az önként befizetett állami adók be nem szolgáltatására vonatkozó közgyűlési határozat újból megsemmisítettnek és az önként befizetett állami adók beszolgáltatása kényszereszközök alkalmazásba vételének kilátásba helyezésével elrendeltetnék s a közgyűlés megnyugszik abban, hogy a székváros tisztviselői a rendkívüli eszközök tényleges alkalmazásba vételének bevétele nélkül az önként befizetett és a jövőben netalán befizetendő állami adókat az állampénztárba beszolgáltatassák.

Ez az indítvány már közeledést jelent az alkotmányos fölfogáshoz, mert szintén fentartja a főváros eredeti határozatát, de újabb meg-

Ezek voltak a fő panaszok, melyeket hallottam.

Első ok tehát az adórendszer, mely rendkívül súlyos, második pedig az a körülmény, hogy népünk gyakran nem találja meg azt a támaszt, melyre szüksége van, sőt néha igaztalanságot is kell el viselniük.

Harmadik ok a hosszú katonai szolgálat, a mely különösen akkor nehezedik csaknem elviselhetlenül a szegény nép vállára, mikor a szülők agg korban vannak.

És mégis mindezek daczára kivándorlók nehéz szívvel hagyják el a hazát. Amde ha azt hiszik, hogy azok a körülmények, amelyeket odakint találnak teljesen kárpótolni fogják őket, akkor szinte csalódnak.

Mit várnak és mit kapnak a kivándorlók?

Rendszeren azt hallják rokonaiktól, akik már Amerikából írnak nekik hívogató leveleket, hogy jertek csak ki, sokkal jobboldogtok lesz itt, mint volt otthon. Ahhelyett, hogy ekkor egy koronát keresnél itt öt koronát fogsz kapni. Láttam egy képet is, melyek szintén csalogatólag küldtek be. Egy egész családot ábrázolt rajta kiránduláson; előttük korsó sörök és sült csirke. És jönnek biztatások is, lássátok mily jól élünk idekint, nem egyszer eszünk húst napjában, hanem háromszor.

De daczára annak, hogy ötször többet keresnek és háromszor esznek húst, vajon ötször boldogabbak? Nem egyszer mondták nekem, hogy ha tudták volna, mi vár rájuk, sohasem jöttek volna ki. Otthon, ugymond, ismertük egymást, dolgoztunk, elmentünk a templomba,

megvolt a községünk a saját társadalmunk. Itt pedig kerekék vagyunk egy gépezetben, ahol azt sem tudjuk kik vagyunk, ha kidőlünk, senkisé nem törődik velünk. A pénzünk megadja a táplálékot, de a lélek nyomorultabb, mint otthon volt, mert hiányoznak azok az eszmék, melyek az otthoni bajokkal kiengesztelték. Itt pénzért dolgozunk, mindössze a pénz a célunk, de a pénz nem a boldogság, sokszor nem vagyunk már keresztények sem.

Ha a mi munkásaink tudnák, hogy az ötszörös munkadíj nem ad ötszörös boldogságot és hogy ha különböző egyletekben, társulatokban ezt feltüntetnék, hogy mit kapnak, mit vesztenek a kivándorlók, megvagyok győződve, hogy sokat vissza lehetne tartani, mert ha egy ember kint van már, rendszeren restel visszatérni.

Nem akarja bevallani, hogy rossz volt odakint a sorsa. A magyarban ez különösen kifejlett keleti vonás. Még ha rossz is a sorsa, akkor sem panaszkodik, kivált akkor, ha a rossz sorsára a maga elhamarkodott lépése vitte rá. Csak azt tünteti fel, ami szép, de szívesen elhallgatja a dolgok sötét oldalát.

Ha tehát itthon látná a nép, mit kap és mit vesz, könnyen beláthatnák, hogy nem érdememes a nyereségért feláldozni a veszteséget.

Másik érdekes kérdés, hogy visszajönnek-e a magyarok vagy sem.

Ez a kérdés sokszor fel lesz vetve, sőt az amerikaiak nemcsak azt hitték, hogy egye-

semmissítés esetére előre lemond a további ellentállásról.

A pesti vármegye házáról.

A tegnapi zajos közgyűlés után ma nagy csend volt a vármegye házában. A tisztviselők rendre bejöttek s *Dubraviczky* László főjegyző kiosztotta közöttük a reggeli postával érkezett aktákat.

— A közönség érkekeire való tekintettel dolgozunk mindaddig, amíg valami zavaró körülmény közbe nem áll, — mondotta a főjegyző.

Ez a zavaró körülmény pedig minden pillanatban bekövetkezhetik a teljesen élére állított, bolondul összekapart szituációban. A vármegye háza ma is teljes rendőri felügyelet alatt áll s a kapuban egész csomó rendőrtiszt lesi, mikor érkezik meg gróf *Vigyázó* Ferencz alispánhelyettes. Mert — úgy hallatszik — gróf *Laszberg* Rudolf főispán parancsára az alispánhelyettest nem bocsátják be a vármegye házába.

A főispán és *Römer* Róbert miniszteri segédtitkár tegnap nyomban a közgyűlés után felhajtattak a belügyminiszterhez és referáltak arról, ami történt. Nyomban távozásuk után volt a minisztertanács, amely kizárólag Pest-vármegye dolgával foglalkozott. A tegnapi közgyűlés jegyzőkönyvét különben *Fazekas* Agost főjegyző készítette s el is juttatta gróf *Vigyázó* Ferencz helyettes alispánnak, hogy írja alá.

A főispán ma délelőtt odanyilatkozott az ujságírók előtt, hogy semmi új dolog nem történt s *Römer* főjegyző rendben végzi a dolgokat.

A főispánt megkérdezték:

— Most már nem tud a gróf ur hivatalosan is *Vigyázó* alispánságáról?

— Hivatalosan nincs róla tudomásom.

— Azt sem tudja elfoglalja-e az állását?

— Nem hiszem, hogy elfoglalja.

— Ez tehát annyit jelent, hogy intézkedett gróf ur, hogy ne foglalhassa el? — kérdezte az ujságíró.

— Majd meglátom, — mondta kitérőleg *Laszberg*.

düli célom az volt, hogy lobbantsam lángra az amerikai magyarok hazaszeretetét és hogy őket hazatérésre lelkesítem. Emiatt közvetett támadásnak lettem kitéve.

Azt hitték, hogy a Magyar-Állam papokat és hitoktatókat alkalmaz abból a célból, hogy Amerikában a magyar nemzetiséget tartsák fenn és a visszahonosítást tegyék lehetővé. Szerencsére ezt könnyen megczáfolta a tény, hogy nem küldött és nem fizetett senkit. De amerikai tartózkodásomnak horderőt épen azon körülmény kölcsönzött, hogy nem volt fizetett állásom.

Minden hátránynak meg van a maga előnyös oldala is. Ha én vagyok az egyetlen magyar pap, aki fizetéses állást nem fogadtam soha el mindekkoráig és mióta az egyház szolgálatába léptem, daczára, hogy a leggazdagabb egyházmegye tagja vagyok, még a missiók költségeit is irodalmi működésemből fedeztem. Ugyanezt mondhatom az államra is. Ez volt materiális hátrány volt a legerősebb spirituális fegyver a kezemben. A praktikus amerikai is azt mondta, hogy lelkes nem jönne ide, ha nem volna meggyőződve, hogy embertársai javára éppen azt ösmeri el és becsüli, ami mindenek előtt magasabb cél és mi nemesebb eszmény.

Mert jólehet amerikai gyakorlati gondolkodásu.

Talán nincsen még a világon nép, ahol

A — tegnapi közgyűlés az óriási tárgyszorozatból alig néhány pontot intézett el — mondta egyik ujságíró. A restancia letárgyalására mikor hív össze főispán ur közgyűlést?

— Egyelőre semmiesetre sem. A mostani viszonyok nem alkalmasok reá. Különb is, rendes közgyűlésre csak a jövő év tavaszán kerül sor.

A vármegye házában déltelé egyre nagyobb lett lett az izgalom: mi lesz gróf *Vigyázó* Ferencz hivatalfoglalásával. Déli fél egy óráig, bár már az egész tisztikar a folyosókon várakozott reá, nem jelent meg a vármegye házában.

A nemzet ellentállása.

Marosvásárhelyről jelentik nekünk: *Kristóffy* József belügyminiszter felhívta Maros-Tordavármegye alispánját, hogy a miniszterelnök ellen elkövetett tiszteletlenségért felfüggesztett *Körössy* szolgabíró ügyében járjon el és tegyen távirati jelentést a belügyminiszternek. *Farkas* alispán újólag felírt a belügyminiszterhez is kijelentette, hogy a kormány intézkedését nem hajtja végre. Különb is a feyelmi iratokat már az első felíratához nem csatolta és ez maga eléggé bizonyítja az engedelmesség megtagadását.

Kubinyi Komáromban.

Már korán reggel 600 csendőrt helyeztek el a pályaudvaron. A város részéről *Farkas* Géza polgármester üdvözölte, a megye részéről senki sem fogadta *Kubinyi* Gézát. A pályaudvarral szemben a Dunán 6 gyászlobogós csónak ringott és egy bárka, amelyben egy akasztófa volt felállítva. Az akasztófán egy báb lógott ezzel a felírással: „Igy járnak a hazaárulók!” Az utvonalon mindenütt gyászlobogók lengtek. A csónakok egész a vashidig kísérték a bevonuló főispánt. *Kubinyi* kocsija előtt és mögött katonaság haladt, különben megverték volna. Az installáció holnap lesz. A városban csendőrök czirkálnak.

jobban érdeklődnének az emberek a természetfölöttiek iránt, mint Amerikában. Itt vannak a legtrancendentálisabb társaságok, mint a filozófok, spiritisták, bothisták stb, amelyek álitakon mind a természetfölöttit keresik.

Ugy mentem ki, mint egyszerű miszionárius nagy szerényen éltem, és ez tette, hogy több elismerésben volt részem, mint amennyit valójában megérdemeltem. És ebben nagyon sok igazság van, a tér nagy, amelyen tevékenységet lehet kifejtetni. Fogják fel lelki szempontból és mint magyar állampolgár a magyarokhoz fognak legközelebb jutni. És még azon felül is soha senkit sem szabad buzdítani, hogy hagyja el az országot. Ha valakinek az Isten úgy intézi sorsát, hogy itthon nem találja meg a megfelelő munkakört, akkor az amerikai testvérek közt áldásos tevékenységet fejthet ki.

Sajnálom, hogy az önök kiváló, nemeslelkű püspöke nincs jelen. Az ő kezében volt az amerikai papság ügye. Megvagyok győződve, hogy vele pár tapasztalatot közölve, sokat tudna ez ügyben tenni. Fájdalom Ó Excezentíája gyengélkedő, de reméljük, hogy rövid időn belül felgyógyul és kezébe veszi az amerikai magyar papság ügyét és még sok évig működhetik, nemcsak az egyházmegye, hanem az amerikai magyar katolicizmus ügyében is.

(Folyt. köv.)

A városi tisztviselők fizetésrendezése.

— A tisztviselők memoranduma. —

A nagyváradi városi tisztviselők és alkalmazottak által tartott értekezlet megbízásából a kiküldött bizottság már elkészítette a fizetésrendezés céljából kiküldött albizottsághoz terjesztendő elaborátumot.

A terjedelmes munkát felöleli az egyes ügyosztályok által beterjesztett kimutatásokat arról, hogy új szervezés esetén mely állások lennének megszüntethetők s minő új állások szervezése volna szükséges.

A memorandum szerint a létszám leszállításánál szigorúan szem előtt tartandó azon vezérelv, hogy csak azok az állások szüntethetők be, amelyek feleslegesek és nélkülözhetők, ellenben azok az állások, amelyeknek a megszüntetésével a közigazgatás ügymenete, érdeke sérelmet szenvedne, a közigazgatás megbénulna, továbbra is meghagyandók.

A létszám leszállításánál két főszempont veendő figyelembe. Az egyik a közigazgatási eljárás, az ügymenet egyszerűsítése, a másik a közigazgatási kezelési teendőinek a lehetőségig az ügymenet rovása nélkül való egyesítése (centralisatiója).

A mi a közigazgatási eljárás egyszerűsítését illeti, az erre vonatkozó ügyrend kidolgozására kiküldött bizottságnak fogja feladatát képezni.

Véleménye szerint szükséges úgy az eljárásban, mint az ügykezelésben a felesleges munkát kiküszöbölni, a közvetlenséget, a szóbeliséget a lehetőségig behozni, a bürokratikus eljárást megszüntetni és az egész komplikált közigazgatási eljárást és ügykezelést rugékonnyá könnyűvé, egyszerűvé tenni.

Ezáltal némi személyzetmegtakarítás lesz elérhető.

Hivatkozik a memorandum a polgármesternek a saját hatáskörében kiadott és a sürgetések megszüntetésére irányuló körrendeletére.

Ebben elrendelte a polgármester, hogy a kebelbeli sürgetések — az írásbeliség mellőzésével — rövid uton intézendők el a kebel. szakhivataloknak vélemény, vagy felvilágosítás végett kiadott ügyek is. Ezen egyszerűsítés a gyakorlatban bevált és a kezelési teendők csökkenését eredményezte.

A mi a közg. kezelési teendőinek az összevonását illeti a bizottság véleménye az, hogy ezen teendőknél (iktatás, leírás, kiadmányozás, irattározás) ügyosztályokként történt széttagolása a munkaerők számát szaporította, felesleges munkaerőket teremtett, míg ezen teendőknél helyes egyesítése megfelelő szakképzett egyének alkalmazása a munkaerők megtakarításához vezet és amellet azok gazdaságosabb felhasználását is eredményezi.

Ezek előre bocsátása után reátér arra, hogy a kezelési teendők a városi közigazgatásnál miképpen vannak széttagolva s ismerteti a mostani állapotokat.

A részletes kimutatások után rátér, hogy az összpontosítás esetén a kapitányi hivatalnál megtakarítható volna 7 napdíjas, évi 5110 koronával. A közigazgatási, katonai, kórházi és illetőségi ügyosztálynál, a városi adóhivatalnál és a leltárbiztosi hivatalnál az összpontosítás által 5570 kor. megtakarítás érhető el s még az az előny is lenne, hogy a teendőket eskü alatt szolgáló irnokok és irodatisztek látnák el. Ezekon kívül még egyes különálló állások is megszüntethetők 3690 kor. megtakarítással. Tehát így összesen 12.910 korona volna az egyszerűsítés és összpontosítás által elérve, amehhez még ha hozzáadjuk az ügyosztályvezetők által kimutatott 25064 kor. leszállítást, az összes megtakarítás 37974 kor. lenne.

Ezzel szemben új költségeket igényelnének a szervezendő új állások: a közegészségügyi hivatalnál 3 szegény-orvosi állás, a mérnöki, rendőri hivatalhoz stb., összesen 20200 kor., tehát tiszta megtakarítás lenne mintegy 10,000 korona.

Ezek részletezése után a memorandum befejezése a következő:

A munka eredményessége és az ügyek elintézésének szakszerűsége szempontjából a szer. szab. rend. módosításánál szükségesnek vélem, hogy azon állások a melyek ez idő szerint sem a törvény sem a szab. rend. által minősítéshez kötve nincsenek (p. l. tanácsnoki fogalmazói, alkapitányi, rendőbiztosi stb.) állások elméleti minősítéshez köttesenek, azonkívül igen üdvösnek tartom a közg. gyakorlati vizsgálat behozatalát és ezen vizsgák letételének az igazolását egyes állások betöltésénél. A szerv. szab. rend. megállapíttatnék hogy p. u. a kezelést intéző egyénektől gyakorlati szakvizsga letétele követeljen meg. Szükségesnek tartom továbbá, hogy úgy a választások mint a kinevezésekénél a legalkalmasabb gyakorlott, szakképzett, fiatal emberek alkalmaztassanak.

A fizetésrendezést, a fizetési fokozatok megállapítását, az előléptetésre való kilátást, a productív munka egyik leghatékonyabb eszközének tartom, miután a nagyobb szorgalom, a munkakedv fokozása, esetleg a munkaidő meghosszabbítása, a munka productivitását eredményezi. Igen lényegesnek tartom a munka és a feladat köröknek helyes megállapítását azok arányos beosztását és csoportosítását, az egyes ügyosztályok között olyképen, hogy ez a közérdeknek a közigazgatás menetének megfelelően, végül lényeges a tisztviselői jogok és kötelességeknek (a szolgálati pragmaticának) a pontos megállapítása.

A fennebbiek azonban csak a szab. rend. módosításával kapcsolatosan volnának megvalósíthatók.

Ezek, valamint az egyszerűsítés, azok az alapfogadatok, amelyeknek figyelembevételével és tovább fejlesztésével közigazgatásunkat, gyorsabbá, olcsóbbá, egyszerűbbé és szakszerűbbé tehetjük.

A memorandumot a pénzügyi bizottság által a fizetésrendezés ügyében kiküldött albizottság tagjainak megküldötték.

A jövő évi virilisek.

— A városválasztások kitűzése. —

Tegnap délután állapította meg az igazoló választmány végérvényesen Nagyvárad város 1906. évi legtöbb adótfizetőinek névjegyzékét s egyben a választott törvényhatósági bizottsági tagok létszámában megüresedett helyek betöltésére kitűzte a választást.

A városválasztás december hó 17-én lesz s Olasziban 2, Váralján 2 bizottsági tagot választanak ez alkalommal.

Az igazoló választmány ülésén Frankó Endre elnökle alatt Hlathy Endre, Borde Ferencz, dr Molnár Imre, dr Hoványi Géza, Mihelyi Adolf és dr Istvánffy István jegyző voltak jelen.

A kir. Kuria helybenhagyta a jövő évi virilisek névjegyzékét s dr Wimmer Julián és dr Kazay Kálmán felelősségét elutasította, míg ifj. Berger Sámuel felvette a névjegyzékbe.

Dr Hoványi Géza, Mezey Mihály és dr Hoványi Gyula kijelentették a polgármesterhez intézett leveleikben, hogy a jövő évre lemondanak virilis jogokról s mint választottak vesznek részt a törvényhatóságban.

Előadó bejelentette továbbá, hogy Sonnenwirth Bernát időközben elhunyt s így a virilisek közül kihagyandó.

Ezekhez képest az igazoló választmány Nagyvárad város legtöbb adótfizetőinek névjegyzékét az 1906. évre végérvényesen a következőkből állapította meg:

Oláh Ferencz, Moskovits Miksa, id. Guttmann József, id. Rimanóczy Kálmán, Deutsch K. I., Knapp Sándor, Rendes Vilmos, Diósi Lajos, Bognár Sándor, Bartsch Sándor, Rendes Szidor, Weiszlovits Adolf, Harmathy Károly, dr Sonnenfeld Zsigmond, Rádl Ödön, Steiner M. Albert, Poynár János, Miskolezy Barna, Friedmann Benő, Farkas Izidor, Köblös Ferencz, Papp György, Munk Jakab, Lévy Zsigmond, Weinberger Jakab, Molnár Lajos, Ter-

nyei Antal, Sável Kálmán, Nyíry György, Huzella Gyula, Moskovits Adolf, Sal Ferencz, dr Mihelyi Lajos, dr Moskovits József, Plesz Aron, Moskovits Farkas, Pekanovits Imre, dr Munk Béla, Fábry József, Levitter Miksa, ifj. Rimanóczy Kálmán, Kohn Dávid, Müller Salamon, dr Kurländer Ede, Weisz Gábor, ifj. Moskovits Mór, Kepes Ignác, dr Schweiger Ede, ifj. Berger Sámuel, Aufrecht Mór, Mihelyi Pál, Sebestyén Lajos, Moskovits Mór, Óváry Sándor, Fleischhackker Gyula, dr Moskovits Miklós, dr Gyémánt Jenő, dr Grósz Menyhért, Ince Lipót, Stern Márton, Kugler Albert, Benedek Dávid.

A legutolsó virilis adóösszege 1016 kor. 80 fillér.

Ezután áttértek a városválasztásokra. Várad-Olasziban két hely üresedett meg a dr Nagy Géza és Ritoók Zsigmond elhunytával; Várad-Váralján pedig a Weisz Mór és Domokos Károly halála folytán kell két biz. tagot választani,

Az előbbi három helyre megválasztottak mandátuma öt évre fog szólni, míg akit Domokos Károly helyére megválasztanak, csak 1907. végéig kap megbízatást, mivel Domokos mandátuma 1907-ben lejárt volna.

Végül még a választás határidejét december 17-re tűzték ki s az ülés véget ért.

NAPRÓL-NAPRA.

A mesterek.

Nem a művészekre gondolunk mostan. A kántortanítókat sem emlegetjük. A kártyára meg pláne nem pazaroljuk az időt. Nincs itt szó — a »bemondásról.« Dehogy. A keresztény munkaadók, közöttük első sorban az iparosmesterek címére intézzük ezuttal irásunkat. Nem visz rá a lelünk, hogy hülye merkantil-magyarsággal — főnöknek nevezük őket. Elvégre érdemes keresztény mesteremberereink, vagy akár üzletlajdonos kereskedőink, vendéglőseink, vállalkozóink is — sem nem indiánok, sem nem vasutasok, sem nem vezérkari előljárók. Nagyképűség és duzzadó keleti flancz nélkül meg kell tehát szépen maradnunk a becsületes, régi magyar elnevezés mellett. Gazda, mester, munkaadó, de semmi esetre sem — főnök. Annyival is inkább, mert ott ahol az ilyen beteges kinövés a külsőségekben megnyilatkozik, rendszeren belső organikus bajok és hibák is vannak, amelyek a keresztény ipart kereskedelmet és vállalkozást a maga fontos materiális hivatásának betöltésére a keresztény gazdasági rendben képtelenné teszik.

Urhatnamság, egészségtelen spekulációk, vakmerő gründolások, a gyors, kockázatos meggazdagodás vágya, a nehezebb, alaposabb munka kerülése egy-két példája ezeknek az organikus mizériáknak és fogyatkozásoknak.

Ennyit előljáróban. Hogy pedig a dologra térjünk, általánosságban véve ismétlésekbe kell esnünk. Ott vesszük föl a vonalat, ahol a mult alkalommal, a munkaadók és munkások keresztényszociális foladataival foglalkozó irásunkban. A részleteket azonban újabb szempontok figyelembevételével kívánjuk megvilágítani.

Kívánatosnak tartjuk, hogy a legényegyesület, amely a legutóbb végbement brutális támadások üdvös visszahatásaként oly élénk lendületet vett, minél szélesebb körben folytathassa áldásos tevékenységét. Ez a derék katolikus egyesületünk ma már határozottabb s minden tekintetben gyakorlati politikát folytat és korszerűen tölti be hivatását a mi limonádészerű katolikus társadalmunk életében.

Azon kell lennünk, hogy komoly, életre-

való iparkodása minél több katonát toborozzon és gyakoroljon be a jó ügy, a kereszt lobogója, a keresztény szociális tábor számára. És ezen első sorban a keresztény iparosmestereknek kell buzgólkodniok. Nemcsak magasabb vallás-erkölcsi, nemcsak keresztény társadalmi szempontból, hanem anyagi okokból is, a maguk jól fölfogott érdekében. Hiszen talán nem szükség sokat magyarázni, hogy a vallásos, józan, komoly, békés természetű iparoslegénynek első sorban és legjobban: maga a gazda, a mester látja hasznát. Neki van leginkább érdekében, hogy legényeivel, segédeivel, munkásaival, alkalmazottaival ne álljon örökösen hadilábon, hanem, hogy a keresztény testvériség szelleme uralkodjék közöttük, hogy megbizhassék bennük, hogy öröme teljék munkájukban.

Ki meri azt mondani józanésszel és csak egy szikra igazságérzet birtokában, hogy a vörös egyletek ilyen nemes irányban nevelik és vezetik az elvtársakat? Nyilvánvaló, hogy ott a bujtogatás, rendszeres félrevezetés, a gyűlölet és jól jövedelmező zsebelés munkája folyik. Ezzel a nemtelen aknamunkával szemben a legényegyesületek tevékenysége országszerte értelmes, lelkiismeretes, megelégedett és igazán szakképzett iparosokat nevel a keresztény gazdasági élet számára. Hála Isten, a Nagyváradt Katholikus Legényegylet is ezen a csapáson halad jó sikerrel előre.

Mi ebből a konzekvencia a magyar keresztény iparosmesterekre nézve? Mindenesetre az, amiről már megemlékeztünk, hogy a tudniillik a meglevőnél jóval tömegesebb számban lépjenek a pártoló tagok sorába. Nemcsak de látogassák idejükhöz képest az egyesületi előadásokat is, ahol megjelenésük az iparosifjuságra nagyon jótékony hatással lesz. Van azonban emellett még egy igen-igen fontos, lelkiismeretbe vágó kötelességük, amelyre még nem mutattunk rá kifejezetten. És ez az, hogy legényeiket a legényegyesület tagjai közé vették föl — amennyiben még meg nem történt volna. Arról már megemlékeztünk, hogy a keresztény szociálizmus megkívánja a katolikus társadalomtól, hogy érdemes, bátor, hitvalló keresztény iparosoknál dolgoztasson. Azt is fölhoztuk ezzel kapcsolatban, hogy viszont a keresztény munkaadónak erkölcsi kötelessége hogy szigorúan vallásos keresztény alkalmazottakat foglalkoztasson. No már most: ha az alkalmazott meggyőződése kifogástalanul keresztény szellemű, éppen nem kell erőszakolni, csak figyelmeztetni kell az intézményre, amelyet talán nem ismer, vagy nem jól ismer.

Azért mondjuk ezt, nehogy valaki lélekalhalással, erőszakoskodással vádolhasson bennünket. Nem a mi tegyvereink ezek. Nem kérünk belőlük. Sohasem alkalmaztuk, nem használjuk őket. Mi azokat az embereket akarjuk, akik testestül-lelkestül a mieink, de nem vezetnek őket hozzánk azok, akiknek kötelességük. Mert ne feledjük, amint bünt követ el a gazda, aki nem gondoskodik róla, hogy alkalmazottja vasárnap templomba menjen, egészen ilyen helyrehozhatatlan mulasztást követnek el azok a mesterek is, akik jólelkű legényeiket a legényegyesületre nem figyelmeztetik, oda el nem viszik, hogy belépésüket tőlük telhetőleg elősegítsék.

— Hála Isten, szép számmal vannak a legényegyesület tagjai. Adja Isten, hogy még sokkal nagyobb, sokkal szebb számmal tömörülhessenek a közeljövőben. A keresztény iparos mestereknek sok munkást kell helyrehoz-

niok ezen a téren. És szeretjük hinni, hogy meg is teszik végre.

— *Da mihi animas, centra tolle!*

(h.)

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

November 29. Délután 3 órakor a szinügyi bizottság ülése.

November 30. Rendkívüli városi közgyűlés.

December 17. Városatyaválasztás.

December 3., 5., 10., 12., 17 és 19. Előadás a Katholikus Legényegyletben.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket: **hogy ugy hátralékban levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetéseiket mielőbb beküldeni sziveskedjenek,** hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

* **A vármegye elégedetlen.** Biharvármegye törvényhatósági bizottsága már korábban szabályrendeletet alkotott a löfegyverek tartásáról s átiratában megkereste Nagyvárad város tanácsát, hogy hasonló szabályrendeletet alkosson. A városi tanács azonban nem látta szükségét ilyen szabályrendeletnek s erről értesítette a vármegyét. Biharvármegye azonban nem elégedett meg a tanács határozatával, hanem újból megkereste a várost, hogy ne a tanács határozzon, hanem a törvényhatóság élé terjessze a tanács a határozatot, az tárgyalja. Mindenesetre a városi tanács jobban tudja, hogy van e szükség Nagyváradon ilyen szabályrendeletre. Itt ugy sem lehetne basáskodni, mint a vármegyében, hogy egyes szolgabírók még a fegyveradó lefizetése mellett sem engedik meg a szegény embereknek a fegyvertartást, azon indokolással, hogy — nincs vadászterülete.

* **A vízvezeték kibővítése.** Nagyvárad város vízvezetékét a múlt év nyarán bővítették ki 150,000 korona költséggel a Madarász és Flanta czég. Az új hálózatot azonnal üzembe is vették. A jótállás a folyó év októberében járt le s most kellene végleg átvenni. A főmérnök ezt azzal jelentette be a tanácshoz, hogy a bizottsági eljárás felesleges, mert egy év óta semmi zavar nem fordult elő s a csőhálózat kifogástalan. Ez elég szép dicséret a helyi iparra.

* **Legényegyesületi előadás.** A tegnapi estén számtani ismeretterjesztő előadás volt soron. Látszólag igénytelen keretek közt minden tekintetben tanulságos, kerekded képet állított figyelmes közönsége elé *Bitzó* János igazgatótanító: az *arányszámításról*. A gyakorlati hasznu példákkal illusztrált előadás után *Popity* János ügyvédjelölt folytatta a nemzetgazdaságtani vita vezetését élénk érdeklődés mellett többek hozzászólásával.

* **Vuncsi noteszébe.** Kuplészerzőnk az első rekordhoz közeledik, nemsokára huszonötödikször fogja zengeni aszfaltunk dicséretét. Akkor majd egyelőre a póttartalékba lép. Ha csak a kormány be nem hívja; (nagy lévén a szükség) kipihenni magát. A közönség is pihenhet. Most még nem. Ime a mai eredmény.

Idegen szakértők.

Több szakértő idegentől egyet kérdezek: Mondják meg a főutcai burkolat nevét; *Humuszt, szénpört, cserzőhéjat* mondtak vegyesen, Csak *aszfaltról* nem beszélt ott köztük senkisé, Csuf, csuf csakugyan szakértelmi tines Nodehát van-e nép, hol ilyesmi nincs, Van-e hely, hol a bak nem ismeretes? Piff, paff, csunya bak, hess, hess, hess!

Jegyei hangok.

Nagy vitától visszhangzott a fényes Mölleráj: Mit tegyen a csuzos ember, hogyha lába fáj? Jegyének vig bérlője zengé ezalatt: Legkitünőbb *mórfürdő* az *asztalturkolat!* Csuf, csuf csakugyan *jegyei* tines, Nodehát van-e hely hol ilyesmi nincs? Van-e hely, hol a vicez nem ismeretes, Ej haj csunya vicez, hess, hess, hess!

Kép a jövőből.

Kányavárban baritonok vigan zengenek. Pezsgő durrog és a jelszó: sohse halunk meg! Pedig rég romokba lesz már híres Kányavár, Mikor Nagyvárad még mindig *jó aszfaltra* vár! Csuf, csuf csakugyan kányavári tines, Nodehát van e hely, hol ilyesmi nincs? Hely hol a fajricsaj nem ismeretes Ej haj, kányanép, hess, hess, hess!

* **Házasság.** *Ettel* Jenő 37-ik gyalogezredbeli főhadnagy tegnap déli 12 órakor tartotta esküvőjét menyasszonyával, *Gireaud* Vilmával a várad-olaszi római katolikus plebánia templomban. Az esketési szertartást *Guta* Márton katonai kurátus végezte. Az esküvőn fényes násznép vett részt. A katonazekar nászindulót játszott a kóruson.

Kádár János jőnevű fűszerkereskedő tegnap vezette oltárhoz Nyiregyházán néhai *Szentpétery* Lajos fűszerkereskedő özvegyét, született *Marsalkó* Jolánt.

* **Tüzifa a vasut részére.** A magyar kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetősége a f. évben szükséges 300 m³ kemény usztatlan hasábos tüzifa szállításának biztosítására pályát hirdet. Miről az érdekelteket van szerencsénk értesíteni, hogy a szóban lévő pályázat közelebbi feltételei a kamarai irodában a hivatalos órákban d. e. 8. d. u. 2 óráig megtekinthetők. Nagyvárad november hó 23. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara: *Huzella* Gyula kir. keresk. tanácsos, elnök. Dr *Sarkadi* Lajos, titkár.

* **A drága előadás.** Tegnap este a színház előcsarnokában, pénztárnyitás után, megváltja két falusi atyafi a jegyet, előre örülve, hogy mulatnak majd az előadáson. Nem tudják azonban, hogy merre is kellene menni, megszólítanak két ott ácsorgó suhanczot:

— Nem mutatnád meg ecsém, merre szól ez a biléta.

— Hogyne bácsi, adják csak ide a jegyeiket.

A két pernahajder azonban ügyesen kerekelt oldott és ezek, mire körülnéztek volna, hogy merre is menjenek, nem hogy az utat megtudták volna, hanem még jegyük sem volt. S így ujra le kellett szurni a jegy árát, de már ekkor a rendőrtől kérdezték az utirányt.

* **Lövöldöző rablók.** Kecskemétről írják hogy az ágasegyházi pusztán *Tóth* Károly tanyáján tegnap este öt bekormozott arczu rabló járt, akik a birkákat akorták elhajtani. A gazda figyelmeztetésére a zajra es puskájával kilőtt az ablakon: a rablók erre visszalövéldöztek. A lövések zajára a szomszéd tanyákról emberek érkeztek, mire a rablók elmenekültek.

* **Köhögést, rekedtséget, hurutot** s minden egyéb lélegzőszervi bántalmakat rövid idő alatt végleg megszüntetnek a *Cyklamen szelekték*. Kapható a *»Kigyó«* gyógyszerárban Nvárad, Bémer tér, ára 60 f.

* **A közönség érdekét** mozditotta elő **TESZLER SIMON** helybeli posztónagykereskedő, hogy engedve t. vevői általános óhajának, *posztónagykereskedését szabászati teremmel* bővítette ki. Kiváló képzettségű és a fővárosban, valamint külföldön bő tapasztalatokat szerzett szabászt szerződtetett, ki a legdivatosab faconok készítésével a legkényesebb izlést is kielégli, s így bárki *egyhármadrésnyivel olcsóbban*, mint bárhol másutt szerezheti be a legfinomabb angol és scott kelmébből ruhaszükségletét. Egy egyszerű levelezőlapon közölt

kívánságra dus collectióját bármikor rendelkezésre bocsátja s azt választás megejtése végett bárhova elküldi.

IRODALOM.

Magyar Gazdák Szemléje. A november havi füzet tartalma: Hullámverés. — A választói jog és az általános sztrájk. b. — Polona község gazdasági monografiája *Stener* György dr. — Gazdaguló Románia. — A mezőgazdasági cselédek viszonya Hontvármegye északi részén *Rudnay* Lajos. — Az orosz föld jelzőterhe *Holek* Sámuel. — Dán földmives iskolák *Szeberényi* Lajos Zsigmond. — A haladás tényezői. — Tudományos hűbériség. *Marczel Prévost*. — Különlélek.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Szerda: Ifjúságunk C.

Csütörtök: János vitéz A.

Péntek: Lear király (Vörösmarty emlékére) B.

Szombat: János vitéz C.

Vasárnap: d. u. Gésák. este Parasztbecsület (R. Keményffy Gizella vendégjátéka.) Pílangó kisasszony (bérletszűnet.)

Ifjúságunk.

Capus Alfrédnél többet várt az ember; de a nagyváradai társulattól is.

Capus Alfrédnek olyan szellemes dolgait olvashatja a közönség, hogy az Ifjúságunk tulajdonosok sok filozofálása nem találkozik ugyanannyi elismeréssel. Viszont a szintársulatunk is oly jó hirt szerzett eddig magának, hogy kissé nehezünkre esik, ha a tegnapi silány előadás miatt hajlandók vagyunk az Ifjúságunk balsikerét egészben a társulat hanyagságának rovására írni.

A darab maga a törvénytelen gyermekek érdekében érvel, sok érzellemmel és bensőséggel. A megoldást a rideg férfiúi számítás helyett a női szív jóságára alapítja, mikor a férj törvénytelen gyermekét maga a hitese feleség szereti meg és adoptáltatja. Ez az egész cselekmény, — határozottan nem sok négy felvonásra.

Még annál is kevesebb volt az előadás értéke. E. *Kovács* Mariska volt az egyetlen kivétel; ő a maga nagy rutinjával (és fényes toalettjével, most is sikert aratott, amikor partnerei versengtek a nemtörődömségben. Főleg *Somogyiné* akadozásai, egyhangu játéka hatott zavarólag. Nagyon éreztette, hogy a szerep nem neki való; nem is igyekezett ezt feledtetni.

Tihanyi Miklósnak rideg, köszívü apát kellett volna adnia; de ő ennek a szerepnek egy kis komikus mellékizt adott s ezzel rontott a hatáson. A fanyarság helyet több erélyt öntsön szerepébe. azonnal egyik legjobb alakítása lesz. *Szarvasi* Sándor az apának a leányával való találkozási jelenetét igen jól, megfelelő realizmussal adta; egyébként is a habozó kételkedést eltalálta. De másutt több élénkség nem értett volna. *Komáromi* Mariskának sikere volt; az érzékeny jelrnetekben tetszett. Épp úgy *Tóth* Elek is, meglehetősen hálátlan szerepében. *Palásthy* a kedélyes emberből bohó vén gyereket csinált. *Hajnal* György és *Sz. Nagy* Imre pedig borzasztóan szögletes két alakkal rittak ki a darabból — de nem az előadásból. Abba tökéletesen beleillettek, minden ügyetlenséggel egyetemben. —7.

»Ifjuságunk« — másodszor. Capus Alfréd, a francziák híres írójának értékes, magas irodalmi nivón álló új drámáját, az »Ifjuságunk«-at ma másodszor adják elő a Szigligeti színházban a premiér sikere után előreláthatólag fokozott érdeklődés mellett. A szereplők ugyanazok maradnak, akik a bemutatón voltak.

TÁVIRATOK.

A válság.

A főváros a kormány ellen.

Budapest, nov. 28. (Saját tud. távirata.) A főváros közgyűlését megelőzőleg a rendőrség nagy előkészületeket tett. Sok lovas és gyalogos rendőr állta el az útvárosbáza környékét. Elsőnek *Polónyi* jött meg a városatyák közül. Háromnegyed négykor már nagy csoportban gyülekezett az ellenzék a társalgóban. Az ellenzék biztos volt többségében, csak azt nem tudta mekkora.

A kormányt támogatók közül elsőnek az öreg *Falk Miksa* jött. *Polónyi* hozzá sietett s hangosan üdvözölte:

— Isten hozott! Ugyan szavazz velünk.

Óriási derűtség vihara zugott végig a sokaságon. Azután kigyultak a közgyűlési terem csillárai, a karzatok zsufolásig megteltek.

Négy óra tíz perczkor *Márkus* főpolgármester megnyitotta a közgyűlést. Bejelentette *Andreánszky Jenő* dr. indítványát *Abaujtornamegye* és *Kassa* város törvényhatóságának üdvözlésére.

Elhatározták, hogy a már napirenden levő *Baracs*-féle hasonló természetű indítvánnyal együtt fogják tárgyalni. *Földváry* Antal főjegyző felolvasta az ismeretes belügyminiszeri megsemmisítő rendeletet. Majd az állandó választmány javaslatát olvasták föl *Fülepp* Kálmán véleményes jelentésével, amelyet perczeig tartó éljenzéssel fogadtak. Már ekkor pontosan konstatálható volt, melyik pártnak hány embere van.

Elsőnek *Heltai* szólalt föl persze az adók beszoállítására mellett. Deák *Ferenczet* idézte, de kevés szerencsével. Megzavarták, abczugolták, lehurrogatták, úgy hogy perczeig félbe kellett szakítani beszédét több alkalommal a nagy zajban.

— Mért szavazott *Lukács Györgyre*?

— *Kristóffynak* beszéljen!

— Nem sokára revolverrel jövünk.

Kaas Ivor báró is közbeszóltott valamit. Erre *Sándor Pál*, aki régóta szeretne belekötni a hazafias keresztény publicisztába és törvényhozóba, magából kikelve ordította feléje:

— *Pimaszság! Szemtelenség!*

Vázsonyi felelt erre a közbekiáltásra megfelelő stílusban

Gajári is közbe szólt vesztére. Özönével zudultak fejére a feddő kiáltások:

— Már megint *Gajári!* Menjen ki! Ki veled!

Heltai után ellenzéki oldalról *Polónyi*, *Eötvös Vázsonyi* beszélt, a kormány érdekében *Hieronymi* szólt.

Azután *Darányi* beszélt *Fülepp* s az állandó választmány javaslata mellett. A

szociálisták beszéde alatt botrányt provokáltak a karzaton. A közönség azonban a szó szoros értelmében kikergette őket.

Azután szavazásra bocsátották az állandó választmány javaslatát, amely szerint a főváros önként fizetett adókat az állampénztárba nem szolgáltatja be. 139-en szavaztak mellette 100-an ellene.

Az ellenzék tehát győzött. *Sándor Pál* tervbe vett indítványa nem került tárgyalásra. A kormány bizalmasai hosszú orral hagyták el a csatateret.

A napirend többi pontjával aztán gyorsan végeztek. Megbotránkozását fejezte ki a közgyűlés a bécsi audiencia fölött, elhatározta a koalíció, valamint *Abaujtornamegye* és *Kassa* város üdvözlését.

A kabinet bukása.

Mondják, megint nagyon közel van. Beavatott politikai körökben elterjedt hírek azt beszélik, hogy a kabinet pozíciója megingott. Távozásra már a legközelebbi jövőben bekövetkezik. A miniszterelnök a legutóbbi audiencián rendkívül hüvös fogadtatásra talált.

A király az események fordulatairól nagyon pontos tájékozottsággal rendelkezik s *Fejérváry* kénytelen volt bevallani előtte, hogy a kibontakozás keresztültelére képtelen. A helyzetet nehéz segíteni. *Fejérváry* állítólag maga ajánlotta volna, hogy megegyeszen tegyenek próbát a parlament jelenlegi többségével s azt bízzák meg a zavárok eligazításával. Ezzel aztán újra az átmeneti kormány eszméje kerülne a homlokterbe.

A pestmegyei közgyűlés.

Kristóffy megsemmisítette a tegnapi pestmegyei közgyűlés határozatát, s a közgyűlést törvénytelennek nyilvánította, mert *Laszberg* grófot megakadályozták az ajtó eltorlaszolásával abban, hogy a terembe jöhesen s a közgyűlésen részt vehessen.

A nemzeti ellenállás.

Csanádmegye rendkívüli közgyűlésén ki-mondották hogy a főispáni lakást, miután az *Meskö* Sándor távozásával megürült, a hivatalnokok rendelkezésére bocsátják. A főispánt bojkottálják. A tisztviselők a dotáció megvonása következtében fizetést nem kaphatnak, azért egy töredékük *Farkas* László árvaszéki elnökkel élén a kormányhoz huz.

Ezeket is bojkottálni fogják. A hazafias tisztikart *Hervay* István alispán vezeti.

Cseresnyés János új főispánnál *Daróczy* rendőralkapitány vezetése mellett tisztelegtek a rendőrök s *Makó*ról többen. Az installáció december 12-én lesz.

Czegléd 20000 koronát szavazott meg a pestmegyei 65-ös bizottság céljaira

Bács megye mai közgyűlésén *Latinovics* Pál bejelentette, hogy lemondását a kormány-nál már beadta. Alkotmányellenes, törvénytelen, erőszakos kormányt nem szolgál. Ovációkban részesítették a lelépő főispánt. A kormány-nak bizalmatlanságot szavaztak. Azután *Karácson* Gyula alispán jelentette be lemondását.

A lelkes hangulatu közgyűlés egyuttal elhatározta, hogy *Városvy* Gyula *kalocsai érseket* fölíratilag üdvözli.

Marostorda-vármegye és *Marosvásárhely* főispánja *Lázár* István gróf lemond állásáról s mint főszolgabíró fog hivatalt vállalni *Kolozsmegye* területén.

Király a választói jogról.

Budapest, nov. 28. (Saját tud. távirata.) O Felsege ma *Berathoner* dr. osztrák képviselő előtt az általános választói jogról azt mondotta, hogy az feltétlenül szükséges és föltartóztatni nem lehet.

Idősb Zichy János gróf halála.

Budapest, nov. 28. (Saját tud. távirata.) Idősb *Zichy* János gróf *Nagylángon* 70 éves korában elhunyt. *Zichy* Gyula gróf pécsi püspök, ifj. *Zichy* János gróf, valamint *Zichy* Henrik gróf édesatyjukat gyászolják a nagynevű halottban.

Zavargások Ausztriában.

Budapest, nov. 28. (Saját tud. távirata.) Az osztrák és cseh szociálisták Ausztria számos városában véres zavargásokat provokáltak. *Laurban* lerombolták a pályaudvart.

Nincs mozgósítás.

Bécs, nov. 28. A *Fremdenblatt* ezt írja: Nemrégii lengyel lapok azt a hírt hozták, hogy *Galicziában* mozgósítások vannak folyamatban, a melyek ellensúlyul szolgáljanak. Németország beavatkozásával szemben, a mit hír szerint az orosz-lengyel ügyekben szándékozik tenni. A »Fremdenblatt« illetékes helyről úgy értesül, hogy ez a hír a maga egészében koholmány. Sem *Galicziában*, sem a monarchia más részben mozgósítások, vagy hasonló katonai intézkedések nem fordulnak elő és így minden, a mozgósítás czéljára vonatkozó kombináció légből kapott.

Üdvözölte az utódját.

Krisztiánia, nov. 28. Oszkár király a következő táviratot intézte *Hakon* királyhoz: Midőn Felseged táviratáért köszönetet mondok, arra kérem, legyen meggyőződve, hogy minden igaz törekvés, mely országainak jó egyetértésére vonatkozik, részemről a legrokonszenvesebb fogadtatásra fog találni.

Sztrájk Németországban.

Berlin, nov. 28. *Sosnovich* jelentik a reggeli lapok: A *Huldschinskimüvek* összes munkásai 25-én délben sztrájkba léptek. A mult sztrájk idejére járó munkabéruk teljes kifizetését és a nyolcz órai munkaidőt követelik. Az igazgató a gyár bezárását helyezte kilátásba arra az esetre, hogy ha e munkások holnap nem veszik fel a munkát. Félt, hogy az új sztrájk nagyobb méreteket fog ölteni.

NYILTTÉR.

Lévai Márton-féle könyvkötészet,

vonalzó-intézet és üzleti könyvgyár r. t. üzemét megnagyobbitotta, hogy a n. é. közönség részéről mindinkább növekvő megrendeléseknek eleget tessen.

Kitünő alkalom!
Kiárusítás! **Kiárusítás!**

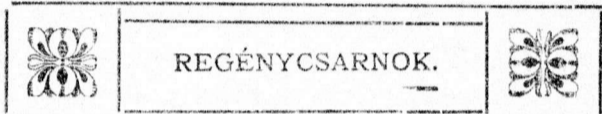
N é h a i
P a t t a M a n ó

ékszerész-üzletében lévő áruk
f. évi november hó 16-ától kezdve
hatósági engedély alapján **kiárusítatnak.**
Mélyen leszállított szabott áron kerülnek
eladásra az összes raktáron levő nagymennyiségű
tárgyak, u. m.:

arany és ezüst ékszerek, briliánsok,
férfi és női arany és ezüst órák
és lánczok, nickel tárgyak, evőeszkö-
zök, függők, gyűrűk, szemüvegek és
látszerek, mindennemű modern és sze-
cessziós dísz tárgyak.

A kiárusítás a fő-utczai Orsolya zárdá mellett
lévő üzlethelyiségben történik.

Kiárusítás! **Kiárusítás!**
Kitünő alkalom!

Gyorgyejev Foma.

Irta: Gorkij Maxim. 2

— Micsoda? — kiáltott Ignác s összerán-
czolta szemöldökét.

— Hát nem vagy rabló, papa? Oh, én tu-
dom — mondta Foma s hamisan hunyor-
gatott.

— Én kereskedő vagyok — mondta Ig-
nác szigoruan, de aztán kedélyesen mosoly-
gott s így szólt: — Te pedig kis csacsi vagy.
En roszszal kereskedem s a gőzhajóimmal dol-
gozom... Láttad már a Jermákot? Nem?
Nos hát az a legnagyobb gőzhajóm... a
tied is...

— Nekem az nagyon nagy... sőhajtott
Foma.

— Majd veszek kisebbet... akarod?

— Akarom — mondta Foma s egy dara-
big gondolkodott, míg végre így szólt:

— Pedig én azt hittem, hogy te rabló
vagy... vagy vitéz.

— Mondtam már, hogy kereskedő —
ismételte Ignác s arczán nyugtalanság lát-
szott.

— Olyan, mint a Fjodor, a pék? — kér-
dezte a fiu elgondolkodva.

— Olyan... de sokkal gazdagabb. Ne-
kem több pénzem van, mint Fjodor-
nak.

— Sok pénzed?

— Sok. Azaz, hogy némely embernek
még több van, mint nekem.

— Hány hordód van?

— Miféle hordó?

— Arannyal telt hordó.

— Csacsika! Azt hiszed, hogy hordóval
mérik az aranyat?

— Hát hogyne? — mondta Foma. —
Mailimka rabló egyszer kirabolt egy gazdagot,
akinek tizenkét hordó aranya volt. Aztán kirab-
olta a templomot is, a kardjával leütött egy
embert, egy másikat pedig ledobott a templom
tornyáról... s aztán harangozni kezdett...

— Ezt Anfiszta néni mesélte? — kérdezte
Ignác.

— Az. Miért kérded?

— Csak! — mondta Ignác nevetve. —
Ezért gondolod, hogy a papád is rabló.

— Talán azelőtt voltál? — tért vissza el-
ső föltevéséhez s látszott rajta, hogy szeretné,
ha igenlő feleletet kapna.

— Nem én sohasem voltam rabló... had-
el, kérlek.

— Nem voltál?

— Már mondtam, hogy nem... Hát te
szeretnéd talán, ha rabló lettem volna? Hisz a
rabló bűnös, Nem hisz az Istenben... kirab-
olja a templomot... a pap kiátkozza. Per-
sze... Tudod, fiacskám, most már itt az
ideje, hogy tanulni kezdjél, nemsokára kilencz
éves leszel. Isten nevében kezd el. Télen tanul-
ni fogsz, nyáron pedig elviszlek magammal a
Volgára.

— Iskolába fogok járni? — kérdezte Fo-
ma félénken.

— Eleinte csak Anfiszta néniel fogsz ta-
nulni.

Nemsokára ezután Foma már korán reg-
gel az asztalnál ült s ujjával bökdöste a betü-
ket s ismételte a néni után: A. B. C. Alig
mult el néhány hét s már el tudta olvasni
az első zsoltárt.

Ignác dicsérte s így szólt:

(Folyt köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határideje.

Budapest, nov. 28.

Buza okt. — — — —	16:38
Rozs okt.-re — — — —	13:16
Tengeri április 1906 — — — —	13:38
Zab ápr.-ra — — — —	13:16
Repeze aug.-ra — — — —	21:06

Értéktözsde.

Budapest, nov. 28.

Osztrák hitelrészvény — — — —	678.—
Magyar hitelrészvény — — — —	706.—
Leszámitoló bank — — — —	499.—
Rimamurányi — — — —	548.—
Osztrák-m. államvasuti részvény	681.75
Közuti vasut — — — —	582.50
Városi villamos vasut — — — —	316.50

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1905 nov. 28-án.

Magyar aranyjáradék 4% — — — —	113.—
Magyar koronajáradék 4% — — — —	95.40
Magyar koronajáradék 3 1/2% — — — —	86.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4% — — — —	96.—
Horváth-szlavon földtehermentesítési kötvény	96.—
Magyar nyerevény sorsjegy-kölesön — — — —	2.19
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy-kölesön — — — —	159.—
Osztrák járadék papirban — — — —	99.90
Osztrák járadék ezüstben — — — —	100.60
Osztrák korona járadék — — — —	118.40
Osztrák járadék aranyban — — — —	999.0
1860. oszt. államsorsjegyek — — — —	1.54
Oszt. magyar bankrészvény — — — —	16.35
Magyar hitelbank részvény — — — —	7.74

Vécsi Ignác

**Bank és váltó-
üzlete**

**NAGYVÁRAD,
Bémer-tér.**

Leszámitol váltókat!

VESZ és ELAD

helyi és vidéki bank- és takaré-
pénztári részvényeket, ezekre, vala-
mint más értékpapírokra és sors-
jegyekre olcsó kamat mellett ma-
gas előleget folyósít.

Érték és gabonatözsde.

Megbízásokat legelőnyösebb fel-
tételek mellett elfogad.

Oszt. hitelbank intézeti részvény — — — —	665.50
Oszt. magyar államvasuti részvény — — — —	672.—
20 frankos arany (Napolendor) — — — —	19.13
Német birodalmi márka — — — —	117.59
London vista — — — —	240.15
Páris vista — — — —	95.55
20 márkás arany — — — —	23.48

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUOSKICS GYULA.

Naponta friss uradalmi tea vaj!

Blaha Istvánné.

fűszer-, csemege- és borkereskedése

Nagyvárad, Fő-utca, Stern palota.
Széchenyi-szállóval szemben.

A téli idény beálltával van szerencsém
friss hozatalu **csemege áruimat** ajánlani.

*Kassai és prágai sódar, debreczeni pap-
rikás és husos szalonna, felvágottak, sajtok,
halak, conservek, pástétomok, californiai aszal-
ványok, valamint közvetlen behozatalu Jama-
icai s angol rumok, friss tea kenyerek, orosz
s Ceylon teák. Legfinomabb cukorkák és
csokoládé bonbonok. A híres lengyelországi
Baczeuszky-féle likőrök.*

Ugyisintén a méltóságos özv. Lukács
Györgyné urnától vásárolt ó boraim eladá-
sát is megkezdtem. S azt a következő
árakban árusítom: *Risling Cabernet, Soveg-
nő* literes palackokban *88 fillér. Mézes 80
fillér.* Üres üvegeket 8 fillérbe visszaveszek.
50 literen felül fogyasztási adó nélkül.

Valamint mindenféle fűszereket és friss
töltésű ásványvizeket, idény szerint **frissen
lőt vadakat a legolcsóbb árak mellett.**

Egy kísérlet mindenkit meggyőz, hogy
kevés kiadás mellett, mily finom árut lehet
olcsóért vásárolni. Szives pártfogást kér

mély tisztelettel: 1281.

Blaha Istvánné.

Naponta friss uradalmi tea vaj!

Haász Manó

kézmű- és divatáruháza

NAGYVÁRAD, Zöldfa-u. elején.

Roppant nagy mennyiség van raktárn szőnyegek, függöny és garnitúrákból.

Mindenben az ösmert olcsó szolid árak. 971

Egy földbirtokos írja.

Wilhelm Ferencz gyógyszerésznek és cs. kir. udvari szállítónak Neunkirchen Alsó-Ausztria.

B.-Ujváros.

Felkérem, hogy postafordultával küldjön nekem az On Wilhelm-féle antiarthritikus antireumatikus vértisztító teájából két csomaggal. Küldjék ezt a teát Debreczenbe, Szathmári Gábor ház- és földbirtokosnak Debreczen, 1664. házszám. Én ajánlottam a betegnek a teát, mert avval már sokakat meggyógyítottam. Kérem tehát Ont, hogy postafordultával a kért vértisztító-teát magyar használati utasítással utánvéttel küldje meg, de minél gyorsabban. Ugyanannak a fenti betegnek még több adagra is lesz szüksége, mert azt tanácsoltam neki, hogy a teát legalább két hónapon keresztül használja. Még egyszer van szerencsém a fenti címet emlékeztetébe hozni és kérni a gyors küldést.

Tisztelettel

Liszky Ferencz földbirtokos.

Kapható Franz Wilhelm gyógyszerész cs. és kir. udvari szállítónál Neunkirchen, Alsó-Ausztria, valamint nevesebb gyógyszerárakban és drogueriákban.

SCHICHT-SZAPPAN!

(Szarvas vagy kulcs-szappan)

Legjobb, legkiadósabb s azért a legolcsóbb szappan.

Ment mindennemű káros alkatrészekről.

Mindenütt kapható

A vásárlásnál különösen ügyeljünk arra, hogy minden darab szappan «Schicht» névvel és a «szarvas» vagy «kulcs» védjeggyel legyen ellátva. 2271. a.

BELEPÉSI FELHÍVÁS.

A Biharmegyei korona takaré- és hitelszövetkezet
1906. évi január 1-én

új évtársulatot kezd,
mely 1908. december hó végéig tart.

Egy üzletrész egy korona. A befizetési könyvecskék mindjárt a belépés alkalmával szolgáltatnak ki.

A szövetkezet helyisége:

a Biharmegyei Takarékpénztár 1-ső emeleti üzlethelyiségében van,
Nagyváradon, Kossuth Lajos-utca 2. sz. alatt.

Jegyzések itt, valamint a földszinten levő váltó-üzletben már a mai naptól kezdve elfogadtatnak.

Az igazgatóság.

4°-os Magyar koronajáradék

december hó 1-én esedékes szelvényeit

már november hó 20-tól kezdve

költségmentesen beváltja a

Biharmegyei kereskedelmi- ipar- és terményhitelbank Nagyvárad, Teleki-utca.

Szőnyegek,

függönyök, ágyterítők, és pokróczok a gácsi gyár bizományi raktárában

SPITZER TESTVÉREK

NAGYVÁRAD,

Zöldfa-utca,

gyári, olcsó szabott árakban kaphatók.

Spárga szőnyegek	25 krtól kezdve.
Manilla	40 " "
Glória	80 " "
Chenilia	1.20 " "
Szövet függönyök	1.10 " "
Csipke	1.80 " "
Chenilia	6.50 " "
Szövet ágyterítők	1.50 " "
Chenilia	3.60 " "
Nagy asztal szőnyeg	3.20 " "